

Je hebt kreten die zo vaak geroepen worden, dat niemand er meer over nadenkt of het überhaupt wel klopt en zo ja, wat het dan betekent. Voorbeelden? Allochtonen participeren niet, hooguit in zelforganisaties. En die zelforganisaties zijn naar binnen gekeerd en nauwelijks zichtbaar. Ze bevorderen segregatie, geen integratie. Maar in hoeverre is dat (nog) zo? Faysal Zouay en Latifa Karrouch, allebei bestuurslid van een jonge Nijmeegse organisatie, laten een ander geluid horen.

Jongeren, allochtonen en participatie: gaat dat samen?

Portret van twee jonge organisaties

Hatice Bölek

Het woord allochtone zelforganisatie roept bij menig- een het beeld op van een club die voor de eigen achterban activiteiten organiseert, maar naar buiten zelden zichtbaar is. In hoeverre de allochtone achterban daadwerkelijk actief is, is ook nog een vraag want allochtonen doen toch niet aan

vrijwilligerswerk zegt de beeldvorming? “Het is waar dat veel allochtonen vanuit hun cultuur niet gewend zijn om op de Nederlandse manier vrijwilligerswerk te doen. Werken en geen geld verdienen is voor velen, die het niet gewend zijn vanuit hun eigen cultuur, een rare combinatie”, beaamt Faysal Zouay. “Zelfs mijn moeder snap-

te in het begin niet waarom ik zoveel tijd stak in een organisatie, zonder daarvoor betaald te krijgen”, vertelt hij lachend. Faysal is 23 jaar en vice-voorzitter van de Marokkaanse jongerenorganisatie A Salaam. In het dagelijks leven noemt hij zichzelf een ‘kansvolle werkzoekende’ met zicht op een nieuwe baan.

A Salaam betekent letterlijk vrede. De organisatie wordt gerund door Nijmeegse jongeren van Marokkaanse en Nederlandse afkomst en is ontstaan uit het preventieproject 'Chabbab Nijmegen' van de lokale welzijnsorganisatie Tandem. "In dit project werden Marokkaanse jongeren getraind om aan Marokkaanse ouders voorlichting te geven over jongeren en het onderwijs. Het was een succes, zowel voor de ouders als voor de jongeren. Het gevoel van samenwerken, iets kunnen bereiken en realiseren voor je doelgroep en wat je allemaal gedaan krijgt als je de krachten bundelt, hebben er voor gezorgd dat de jongeren die meededen, verder wilden gaan toen het project ophield", vertelt Faysal. A Salaam heeft als doelstelling de participatie van Marokkaanse jongeren in deze samenleving te bevorderen en het negatieve imago tegen te gaan van Marokkanen in de Nederlandse samenleving. "Als het gaat om kansen op de arbeidsmarkt dan zie je duidelijk dat Marokkaanse jongeren last hebben van beeldvorming. Ze komen niet aan de bak, ook als ze de goede papieren hebben. Dat is een groot probleem", meent Faysal. "Maar aan de andere kant krijgen we steeds meer vragen van jongeren die vroegtijdig gestopt zijn met hun opleiding, hun fout nu beseffen en weer nieuwe kansen willen bij een baas."

Meer vrouwen dan mannen

Hoewel de eerste vlaggendragers van A Salaam Marokkaanse jongeren waren, is dat allang niet meer de enige doelgroep. In het bestuur zijn ook Nederlandse jongeren actief. "We wilden de diversiteit onder de jongeren die naar onze activiteiten komen ook terugzien in het bestuur. Dat is gelukt, zowel in afkomst, als in de man-vrouw verhouding", vertelt Faysal met enige trots. "De vrouwelijke bestuursleden zijn zelfs in de meerderheid. Vrouwen zijn toch actiever dan mannen." De grote kracht van A Salaam is volgens Faysal, al moet hij er even over nadenken omdat hij niet opschepperig wil zijn, is de sterke band met de ach-

terban, de jongeren. Ongeacht hun culturele achtergrond of opleidingsniveau weet A Salaam jongeren te bereiken en te betrekken bij hun activiteiten, of dat nu een feest of een inhoudelijke discussiebijeenkomst is. "Succesvolle activiteiten waren de thema-avonden die tegelijkertijd ook taboedoorbrekend waren, zoals de bijeenkomsten over het terrorisme, importhuwelijken, vooroordelen en normen en waarden. We bereiken er ongeveer 280 jongeren mee, die na de discussie met elkaar gaan feesten. De formule van discussie en ontspanning werkt goed." Jongeren die actief zijn binnen A Salaam kozen daar vaak voor na een bezoek aan een van de themabijeenkomsten. Ook Faysal heeft op deze manier besloten om bestuurslid te worden.

Knelpunten

Op 1 januari 2006 is A Salaam een stichting geworden en hoopt op deze manier effectiever subsidiebronnen aan te kunnen boren. Want het vinden van potjes geld is en blijft lastig, ondanks het succes van hun activiteiten. Maar behalve geld heeft A Salaam ook meer vrijwilligers nodig. Faysal: "Er wordt veel aan ons getrokken, zowel door plaatselijke als landelijke organisaties, zoals Forum. Er wordt een beroep gedaan op onze expertise over jongeren en hun thema's, maar we worden ook gevraagd om andere projecten mede uit te voeren. We kunnen puur vanwege gebrek aan handen en voeten niet op alles ingaan, ook al zien we het belang

ervan wel in. We hebben meer gemotiveerde vrijwilligers nodig en die liggen niet voor het oprapen." Op de vraag wat A Salaam onderscheidt van andere allochtone organisaties, geeft Faysal als voorbeeld de themabijeenkomsten die taboe-onderwerpen zoals huiselijk geweld en islam en seksualiteit bespreekbaar hebben gemaakt onder jongeren en onder oudere Marokkanen. Ook het feit dat ze veel samenwerken met 'witte' organisaties, zorgt ervoor dat ze toch een opener uitstraling hebben dan de van oudsher traditionele allochtone zelforganisaties. "In 2004 waren we genomineerd als een van de twintig beste vrijwilligersprojecten in Nederland. Dat was een hele grote eer en was aanleiding voor burgemeester ter Horst om ons voor een nadere kennismaking uit te nodigen."

Islam als uitgangspunt

Een van de organisaties waar A Salaam binnenkort mee gaat samenwerken als het gaat om allochtone jongeren en de arbeidsmarkt is de Nijmeegse stichting Ar Rayaan. Buitenstaanders denken vaak dat het om dezelfde organisatie gaat, vanwege de allochtone jonge vrijwilligers. Overeenkomsten zijn er inderdaad. Net als A Salaam bestaat Ar Rayaan nog niet zo lang en in beide besturen zitten veel meer jongeren dan in welke Nijmeegse allochtone zelforganisatie dan ook.

En ook bij Ar Rayaan zijn de vrouwelijke bestuursleden in de meerderheid. Beide organisaties weten bovendien opvallend veel jonge allochtonen te bereiken.

Latifa Karrouch, bestuurslid en medeoprichter van Ar Rayaan, weet dat haar organisatie vaak verward wordt met A Salaam. "Ik denk dat het komt doordat sommige leden eerder actief waren binnen A Salaam. Als moslimjongeren liepen we er tegenaan dat religie en cultuur steeds op een hoop gegooid werden. De islam stond in een negatief daglicht en er werd van alles geroepen wat totaal niets te maken had met de islam, eerder met de traditie en de cultuur. Het was opvallend dat ineens iedereen een islamgeleerde was gewor-

den". Het werd tijd dat er juiste kennis over de islam naar buiten kwam. Samen met een aantal andere jongeren is er nagedacht over hoe dit het beste zou kunnen." De naam is bedacht tijdens de eerste brainstormvergadering in de ramadanmaand van het jaar 2004; Ar Rayaan is de naam van een van de toegangspoorten van de hemel. Latifa benadrukt dat Ar Rayaan zich uitdrukkelijk richt op een breed publiek: "Iedereen is bij ons welkom: moslim, niet-moslim, hoe praktiserend je in het geloof bent of de mate waarop je islamitisch gekleed bent ... het maakt ons niet uit. We willen niemand uitsluiten, omdat dit niet past binnen de islam. Je moet kijken naar de persoon en niet naar de buitenkant". Ar Rayaan wil een positieve bijdrage leveren aan de beeldvorming van de islam, kennis overdragen en voorkomen dat er een tweedeling teweeg wordt gebracht. De dialoog tussen groepen is daarom erg belangrijk.

Milieu

Ar Rayaan organiseert verschillende activiteiten. Bijvoorbeeld de islamlessen, waarin islamgeleerden steeds over een aspect van het geloof vertellen. Daar komen zo'n dertig jongeren op af. Verder zijn er Arabische taallessen en wordt het verbreken van de vasten gezamenlijk gevierd. Ook brengt de stichting de nieuwsbrief Ar Rissala (de boodschap) uit, waarmee belangstellenden op de hoogte worden gehouden van de activiteiten. "Binnenkort gaan we ook milieue activiteiten ontwikkelen voor de kleine kinderen. Mensen weten vaak niet dat het milieu ook een belangrijk item is in dit geloof. De bedoeling is dat we de kinderen uitleggen dat ze niet alles zomaar mogen weggooien en dat gaan we doen door ze hun eigen wijk schoon te laten maken", vertelt Latifa enthousiast. De gemeente heeft hun voor dit project grote vuilniszakken en papierprikkers ter beschikking gesteld. En ander project is dat Ar Rayaan graag in contact wil komen met moslimjongeren met een crimineel verleden. Hiervoor zijn ze in gesprek met de

jeugdinstelling De Hunnerberg in Nijmegen. "Wij willen deze jongeren begeleiden en hun verhaal aanhoren. Er wordt vaak gesproken over de criminele moslimjongeren, maar niet met hen. Vaak denken jongeren met zo'n verleden dat ze het helemaal verknald hebben. Maar dat is niet zo, er is altijd een weg terug. Het is nog onzeker of de gesprekken iets gaan opleveren, maar aan ons zal het in elk geval niet liggen", zegt Latifa glimlachend. Volgens haar is Ar Rayaan een aanvulling op de bestaande organisaties, juist omdat ze de islam als invalshoek hebben.

Baard en hoofddoek

Een van de hoofddoelen van de stichting blijft het bewerkstelligen van een positief beeld van de islam, iets wat volgens Latifa broodnodig is. "Mijn ervaring is dat er veel onwetendheid is en het vaak ontbreekt aan kennis". Daarom heeft ze een subsidieverzoek ingediend om gastlessen op basisscholen te verzorgen over de islam. Een gastles op een middelbare school is daar aanleiding voor geweest. Latifa: "Het doel van deze les, was leerlingen bewust te maken van hun eigen denkpatroon om hier vervolgens een nuance in aan te laten brengen. De gastles stond in het teken van oordelen, vooroordelen en beeldvorming. Ik gaf de les samen met een ander bestuurslid, dat voor deze les gekleed was in een niqab (een gewaad waarbij je alleen de ogen ziet). De jongeren mochten aan haar allerlei vragen stellen, over

haar geloof, haar positie, haar kleding etc." Wat Latifa opviel, was dat geen enkele leerling rechtstreeks een vraag stelde aan de vrouw in de niqab. De vragen werden via Latifa gesteld die het aan de vrouw vroeg (in het Berbers). "Op een gegeven moment vonden we dat het tijd was om te stoppen met 'spelen'. Het bestuurslid ging staan en ontdeed zich van haar niqab en begon gewoon vloeiend Nederlands te praten. De verbazing en schok van de jongeren zijn met geen pen te beschrijven. De jongeren beseften toen dat ook zij last hadden van beeldvorming." Latifa, zelf met een hoofddoek, heeft bewust gekozen om zich in te zetten voor een stichting met een moslimidentiteit. Door actief te participeren laat ze aan anderen zien dat moslimvrouw zijn en participatie heel goed samengaan. Volgens haar staat de islam helemaal niet lijnrecht tegenover participatie, maar moedigt dat juist aan. Dat het dragen van een hoofddoek geen belemmering hoeft te zijn, ervaart ze dagelijks. "Veel moslims en ook niet-moslims verwarren traditie met de islam. Er is in sommige moslimlanden de traditie dat meisjes niet naar school hoeven te gaan. Dat is zo tegen de islam, vooral als je weet dat het eerste vers dat geopenbaard is, gaat over het vergaren van kennis en het doen van onderzoek. Jezelf ontwikkelen is juist een plicht. Door onze activiteiten willen we moslims en niet-moslims bewust maken dat er meer is dan beeldvorming alleen. Kijk verder dan de baard en de hoofddoek en ervaar dat ook moslims gelijken zijn." Op de vraag of Latifa zich kan voorstellen dat ze zich in zou zetten voor een Nederlandse organisatie weet ze het antwoord meteen: "Waarom niet, als ik maar in het doel geloof en mensen mij echt accepteren zoals ik ben. Als ze niet alleen mijn hoofddoek zien en niet steeds aankomen met negatieve beelden over de islam, dan ben ik bereid om mijn steentje bij te dragen." ■